

Sten Tolgfors: Invigningstal för Frihamnsdagarna

Talare

Sten Tolgfors
Landshövding

Datum

27 augusti 2026

Plats

Frihamnen, Göteborg

Omständigheter

Frihamnsdagarna är ett demokratifrämjande evenemang på Frihamnen i Göteborg, inspirerat av Almedalen. Evenemanget har anordnats årligen sedan 2021 och bjuder in till tal och diskussion av såväl riksdagspartier som lokala partier.

- 1 Jag blev jätteglad när vi körde hit i morse för då på busshållplats efter
busshållplats här borta så såg jag tonåringar hoppa av, plocka fram mobilen och
lite stressat försöka hitta till Frihamnsdagarnas demokratiseminarium. Det
gillade jag. Jag kände igen både det här, kanske att vara ute i sista minuten, men
5 också den här nyfikenheten, lite nervositet och stor glädje som man kunde se ut
genom bilfönstren när de var på väg hit. Och det är väl så det ska vara, eller hur?
En gång var ju frihamnen en plats dit varor från hela världen kom. Här lastades
bananer, kaffe och andra produkter i en handel som band samman människor,
platser och kontinenter. Idag så är det ju idéer, erfarenheter och samtal som
10 utbyts på kajen, och demokratin blir verkligen starkare när människor med olika
bakgrund, erfarenheter och åsikter möts.
- 15 Demokrati är ett av länsstyrelsens allra viktigaste områden. Vi är den delen av
demokratins infrastruktur, jag brukar säga att vi är demokratins “backoffice”,
varför? För att det är vi som räknar rösterna. Tre miljoner röster ska vi räkna om
bara några veckor från vårt län. Vi är en regional valmyndighet och sköter den
slutliga rösträkningen. Fria, rättssäkra och transparenta val det är ju
20 grundpelaren i en demokrati. Att rösterna räknas rätt det är mer än bara en
praktisk handling, att hundratals människor gör detta, det är ju garanten för
demokratins grundprincip, en människa en röst. Och det i sin tur är ett uttryck
för alla människors lika värde. Så det jobb som mina medarbetare gör när
rösterna räknas, det är det yttersta uttrycket för att varje medborgares röst vägs
25 lika. Vi har ju sett i andra länder att om någon vill ifrågasätta valresultat så gör
man det genom att ifrågasätta valsystem eller rösträkningen: “Vem har fått
rösta? Var har man fått rösta? När har man fått rösta? Hur har rösterna samlats

in och hur de räknats?” Det är så man undergräver förtroendet för valresultat. Så det svenska valsystemet är viktigt att värna i sig själv, vi pratar sällan om det,
30 men det är genom det som vår rätt till inflytande tas till vara praktiskt.

Länsstyrelsen jobbar också med att underbygga och förstärka de värden som
35 demokratin bygger på. Vi lever i en tid, som vi hörde i samtalet tidigare med Jonas Attenius, där det inte räcker att hänvisa till demokratins värdeord, som det kanske gjort tidigare. Istället så måste de förklaras, försvaras och fördjupas. Därför att under många år så såg vi en utveckling mot ökad demokrati, när jag var ung så var det ju frigörelsen av öst- och Centraleuropa där hundratals
40 miljoner människor för första gången fick leva i demokratier. Men den utvecklingen har vänt, idag är det sjuttiotvå procent av världens befolkning som lever i länder som är auktoritära, i olika grad. Vi tillhör alltså en liten minoritet i världen som har demokratiska rättigheter fullt ut. Krig, auktoritära ledare, inskränkningar av pressfrihet, av yttrandefrihet, begränsning av
45 oppositionspartiernas möjligheter att verka, desinformation, tystande av oliktankande begränsar människors frihet.

50 Och det yttersta uttrycket för att vara en auktoritär stat det är väl när ett helt land ger sig på ett annat. Och Europa präglas just nu av ett olagligt, provocerat storkrig med hundratusentals döda där Ryssland, en auktoritär stat, använder militärt våld för att krossa och erövra ett demokratiskt grannland och krossa det
55 ukrainska folkets självbestämmande. Det är någon timmes flygtid från oss, där vi sitter på Frihamnsdagarna. Ryssland vill också splittra, söndra och polarisera de europeiska demokratierna för att urholka stödet till Ukraina och göra våra länder och våra demokratier påverkbara. Är vi rädda så går vi att påverka. När vi värnar det ukrainska folkets rätt till självbestämmande så värnar vi därför också
60 vår egen. Demokrati gäller oss, och det gäller också andra. Och när vi värnar vår demokrati så gör det Sverige starkare i en orolig tid. Att rösta det är att stödja demokratin som system.

65

Människan är inte gjord för att vara tyst. Hon är skapad för att kommunicera, för att lyssna, för att bli lyssnad till, för att se andra och för att själv bli sedd.

- 70 Språk och kommunikation är demokratins förutsättning och möjligheten för människor att genom deltagande inom demokratin själva forma sin framtid. Alla människor behöver ett språk, ett sätt att uttrycka sina tankar, erfarenheter och drömmar. För någon kan språket vara musik, för någon annan dans, eller konst, eller litteratur och för många så är det ordet, det talade ordet eller det
- 75 skrivna ordet. Det fria samtalet när vi får berätta vad vi tycker och när vi får lyssna på vad andra tycker, det är en förutsättning för ett öppet samhälle. Vi vet att när olika perspektiv möts då uppstår nya idéer, som det alltid gjort just på den här platsen och när många röster får höras då blir besluten bättre. Det är en del av den svenska demokratin att förslag på beslut av regeringen sänds på remiss
- 80 till berörda i vårt samhälle, för att fler ska få säga sitt.

- 85 Vi försvarar att vi alla i Sverige har demokratiska rättigheter, men demokratin är inte bara en rättighet, den lägger också ett ansvar på oss alla. Att värna och vårda demokratin, att delta i den, att se både till vår egen rätt att göra vår röst hörd men också till andras möjlighet att delta. Det finns valdistrikt i Göteborg där trettiosju procent röstade förra valet och det finns andra där nittiotre procent
- 90 röstade förra valet. Vilka frågor ställer det till oss om demokratins ställning i hela vårt samhälle? En demokrati så levande som vår är aldrig färdig, den utvecklas ständigt, det är inte bara ett arv som en gång har beslutats och som sedan förvaltar sig själv, den behöver utvecklas över tid och erövrats av nya generationer unga, de vi såg komma med bussarna, med mobilerna i hand på
- 95 väg till Frihamnsdagarna imorse.

- 100 Demokratier fallerar sällan över en natt. Ofta är de kvar till namnet, och det är väl intressant i sig, att auktoritära ledare är så angelägna om att ändå försöka framstå som demokratiskt legitima. Istället urholkas de, steg för steg, genom begränsning av pressfrihet, försvagade demokratiska institutioner, undergrävande av valsysteem och inte minst ett allt snävare utrymme för

människor som inte anses passa in. Vi ser hur antisemitism, destruktiv polarisering och konspirationsteorier vinner mark, även i länder som länge betraktat sig själva som stabila demokratier. Och vi måste vara uppmärksamma på det utanförskapets destruktiva malström som sker när människor börjar
110 skiljas ut från majoriteten. Att människor problematiseras, att de kollektivt förses med negativa egenskaper, att de särbehandlas negativt, att de stöts ut ur gemenskapen. Det börjar alltid med en grupp, men historien visar att det slutar aldrig med en grupp, det är principgenombrottet som måste avvisas. Människor ska bedömas efter egna egenskaper och egna handlingar, för vad de gör, inte
115 efter vilken grupp andra anser att de tillhör.

120 Här på Frihamnsdagarna så möts människor med olika uppfattningar för att samtala, pröva argument och byta åsikter mot varandra och det är själva poängen. Vi kan göra det i vårt land, vi vill göra det och samhället mår bra av att vi gör det. Demokrati betyder ju inte att vi alltid ska tycka likadant, tvärtom så är demokratin det bästa sättet för samhällen att hantera människors olika
125 uppfattningar, vi talar med varandra även när vi inte är överens, det är så samhället växer. Att olika uppfattningar får synas det gör att tilliten oss emellan växer och tillit är också en av demokratins viktigaste grundvalar, att vi kan, vill och vågar säga vad vi tänker.

130

Sveriges demokrati är stark, i all synnerhet jämfört med andra länder i omvärlden. Vi har fria val, oberoende myndigheter och ett högt förtroende
135 mellan människor. Och just nu pågår valrörelsen: lyssna, resonera, diskutera och kom fram till en egen uppfattning, och det är grundläggande för demokratin att vi använder vår rösträtt. Tycker man demokrati är viktigt, då kan man visa det genom att delta.

140

Och med de orden så förklarar jag Frihamnsdagarna invigda, tack ska ni ha.

145

Källa

150 <div>Transkriberat från videoinspelning: Frihamnsdagarnas Invigning, publicerad på YouTube, uppladdad av "Frihamnsdagarna Sveriges nya arena för fria samtal", 27/8 2026 (Transkriberat 1/9 2026)</div>

Taggar

Invigningstal, Moderaterna

URI

155 <https://www.svenskatal.se/tale/sten-tolgfors-invigningstal-for-frihamnsdagarna>

155

160

165

170

175

180